

Posebno je ljubo svojo ožjo domovino Slovensko Krajino. Novine je čteó z velikim veseljem in rad túdi drugim povedao kaj zanimivoga iz njih. Ešče malo pred smrtjov je pravo: »Če pa merjém, bom pa v nebesaj proso Boga

za našo Slovensko Krajino i njene potrebe.«

Naj bi najšeo misijonski brat Ivan Čizmaza vnogo posnemovalcov in naj pri Bogi túdi za to prosi.

SLOVENSKI JEZIK PA NAŠE NAREČJE

Spoznavaj samoga sebe — te zapovedi se malo držimo i zato ne poznamo fundamentalnih, osnovnih pitanj svojega narodnoga življenja. Vse premalo poznamo zgodovino, zemljo, umetnost, knjigo i jezik svojega naroda. **Jezika** svojega ne poznamo? — se nasmehne što —, vé pa slovenski gučimo vsigdar. Istina je vse to; znamo pa túdi, da so bili i ešče so ljudje, šteri májo zmotne, slabe misli o našem jeziku. Celó na mirovnoj konferenci v Parizi so vogrski odposlanci s tem šтели našo krajino za Vogrsko pridobiti, da so dokazüvali zastopnikom vsega sveta, da smo mi ne Slovenci i da je naš jezik ne slovanski. Tak so pisali celó doma med nami ešče pred ništernimi leti. Senjalo se njim je, tistim, ki ne poznajo dobro ni ednog jezika. da mi nekši poseben »vend—slovenski« jezik gučimo i pišemo. Pa vendar ie že leta 1771. naš rojak Števan Küzmič zapisao, da so si »vogrski Slovenje« v rôdi s »Kranjci i Štajarci«, na drugoj strani pa to, da jezik »vogrski Slovenov od vsej drugi (to je: slovanskih jezikov) dosta tühoga i sebi lastivnoga ná«. Davno že, gda je jezikoslovna znanost ešče v začetki bila, je on v jedri prav vgano. Kakše je to pravo mišljenje o našem jeziku, o tom nekaj na kráci tú povemo.

Jezik pravimo tistoj skupini reči i tistomi načini gučanja (govorenja), šteroga se poslužüje kakši narod v reči i pismi. Ne gučijo pa vsi ljudje istoga naroda z istimi rečmi, z istimi glasi — to vidimo v našoj krajini, n. pr. Dólinci pravijo »zajtra«, Ravenci z Goričanci pa »vgojdno« itd. Záta nemremo trditi, da so Dólinci drugi »narod« kak Goričanci — tak bi biló po pameti tistih, ki so

videli poseben »vendski« narod v Slovenskoj krajini. Vsakši jezik se deli na menše dele, na **narečja**. Narečje zovémo jezik, šteri se po različnih znaka j loči od jezika istoga naroda v drugih krajinaj. Poglednimo si to med Slovenci!

Slovincov je na slovenskoj zemli poudrügi milijon. Edne krajine so na ravnici, druge na visokih bregaj, tretje v skritih, od bregóv zapretilih dolinaj itd. Vse to vpliva na jezik naroda. Tisti, ki zavolo dobrih cest, trgovine v davnih časaj itd. mnogo i lejko pridejo iz kraja v kraj, gučijo skoro isti jezik z istimi rečmi i z istimi glasi. Vse inači je z onimi, ki živéjo daleč od cest, od mest, skriti v svoje bregače i koté i štere ločijo ali so ločile velke gošče od drugih krajin: oni gučijo vnoge »starodavne« reči. šterih nindri več ne poznajo, májo svoje posebne glase, šterih drugi niti spregovoriti nemrejo itd. Pa vendar — vse to je eden narod z ednim jezikom! Zákaj? Zavolo svoje preminočnosti.

Slovenci smo deo velikoga slovanskoga plemena; v šestom stoletji so se naši očáki naselüli tú, gde dnes živémo. V tistom časi so ešče preci isti jezik gučali vsi Slovani, ki gučijo dnes svoje jezike: ruski, poljski, češki, slovaški, lužičkosrbski, bolgarski, srbskohrvatski, slovenski pa ešče tiste, šteri so izmrli. Razumljivo je, da so zdaj po ločitvi, zavolo različnih vplivov, začnoli vsaki bole po svoje vlečiti. i v dugšem časi već sto let so nastanoli posebni, samostojni jeziki. Vsi slovanski jeziki májo vno go skupnoga pa túdi različnoga. **Slovenski jezik** je v posameznih slovenskih krajinaj dobivao različna svojstva i to zavolo pokrajinskih, prometnih, tújerskih i dru-

gih vplivov. Tak so se razvila slovenska narečja. Beneški Slovenci v Italiji majo v svojem narečju mnogo različnoga od našega narečja. Dolenjci okoli Ribnice ravnotak od narečja Gorenjcev okoli Kranja, od štajerskih govorov itd. Ali nazlūk vsem razlikam pa veže vsa slovenska narečja mnogo skupnoga i nam svedoči, da sestavljajo vsa skupno eden, slovenski jezik. To je ugotovilo življenjsko delo mnogih najboudih jezikoslovcov, zato so zaman vsa modruvanja v to ali ono smer.

Zdaj pa čujte kakšega »gospoda«, ki med nami služi krūh, da pravi: »Prekmurci ne govorijo slovenski!« — Na dru-goj strani pa tudi naši ljudje, bodisi šolani ali prosti, gučijo etak: »Te guči kranjski, štajerski, ne slovenski, kak mi.« Čas je že, da se spametujemo! Slovenski gučimo vsi, — što ināči misli, je zaslepleni ali pa nema zadosta znanja. Vendar je ne tak žmetno razmiti, da so razločki v jeziki nekaj mogočega. V vsakšem jeziki je tak, da ga v vseh kra-jaj ne gučijo na popunoma isti način.

Ništerne blodi ešče to, da so v našem narečju Slovenske krajine pisane tudi knige i da ešče dnes pišemo nekaj po domačem. To je pa tudi čisto razumlivo, če poznamo zgodovino. Prva slovenska kniga je izišla l. 1551. i je bila pisana v dolenskom narečju, kak gučijo okoli Novoga mesta i Ribnice, ar je bio pisateo tam doma. Od tistoga časa se je pi-salo če duže več knjig — ali Gorenjci po svoje, Primorci, Korošci i Štajarci pa tudi vsaki po svojem. Razlike so ne bile prevelke, ali bile so celih 400 let! Ko-maj pred dobrimi 80 leti smo Slovenci dobili enoten, popunoma skupen jezik.

Prle je ne bilo slovenskih šol, ne bilo stalnih novin, zato je vsaki nekaj po domače napisao.

V našoj krajini so se začnole knige pi-sati l. 1715. Ar smo pa mi ločeno živeli od drugih Slovincov, se je med nami ne mogeo vtrditi i vdomačiti skupen knji-ževni jezik. Pa so se po naših šolaj pred 80 leti včili tudi »kranjski«, ali sledkar je vogrščina preprečila širjenje skupne slovenščine — v tom je vzrok, da ešče dnes pišemo svoje narečje! Vsi ovi Slo-vinci so bili politično združeni v Austriji, mi smo pa bili pod Vogrskov — med nami je bio visiki zid!

Dnes se včijo pri nas v šoli slovenski književni jezik. Toga jezika nišče ne gu-či, tudi šolani ne, on samo služi vsem Slovencom v knigi i v listaj, novinaj. Zato je razumlivo, da več ne bo potreb-no pisati v našem narečju, gda bo že ve-čina dobro razmila književno sloven-ščino.

Gučimo od svojega materinoga jezika spametno i z lūbezni-jov, ar je jezik sve-tinja!

VELIKA TORNIČKA ZALOGA

„TIVAR“ obleke

V MURSKI SOBOTI (nasproti pošte)
Lendavska cesta št. 2a.

Obveščamo, da imamo stalno veliko za-loge vsake vrste moških, fantovskih in otroških oblek in tudi vseh vrst zimskih površnikov (kaputov) iz sukna dobre kvalitete PO NAJNIZJI TVORNIČKI CENI! Vse te obleke so domačega pro-izvoda, in vsled tega jih lahko dajemo po tako niski ceni.

Cene so sledeče za moške obleke:

Prvovrstna obleka iz najfinejšega (štofa) sukna od Din 240.— do 790.—. Cela ob-leka iz (cajga) samo Din 140.—. Cela obleka iz (štofa) sukna samo Din 190.—. Nadalje imamo veliko izbiri moških, damskih in otroških »Hubertus« plaščev, kakor tudi damskih plaščev iz najfinej-šega sukna in izdelave. — Prepričajte se o prvovrstni kvaliteti in o zelo niski ceni! — Obleke si lahko vsak v naši tr-govini ogleda in poskuša in dajemo vsa-kovrstna pojasnila, ne da bi koga s tem silili, da isto mora kupiti.

»TIVAR« obleke — Murska Sobota

Oglašüvanje v kalendaraj

prevzeme najvugodnejše stari
špeciālni strokovni zavod oddelek

„BLOCKNER“

v koncerni INTERREKLAM D. D.
Z A G R E B,

Masarykova 28. Telefon št. 21-65
Predlogi i stroškovniki brezplačno!